

PRENUMERATA.

Rocznie 36 mk., półrocznie 18 mk., kwartalnie 9 mk., miesięcznie 3 mk.

ZA GRANICĄ:

Rocznie 48 mk., półrocznie 24 mk., kwartalnie 12 mk., miesięcznie 4 mk.

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY REPUBLIKI POLSKIEJ.

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

Cena za wiersz drobno-
go pisma (petit) po tek-
ście 1 mk.

Numer pojedynczy
20 fenigów.

Redakcja i Administracja Miodowa Nr. 20.

Redakcja otwarta od 9—12 i 3—4 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Odezwa Prezydenta Ministrów.

Obywate!

Granice Republiki polskiej ze wszech stron zagrożone. W Galicji Wschodniej trwa krwawy bój wśród mordów i pożog, wrocie państwa czyhają tylko na sposobność, aby nas pokonać i narzucić nam swoje jarzmo.

Tylko wspólnym wysiłkiem całego narodu uda się zwalczyć wszystkie te trudności. Tymczasowy Rząd Ludowy czyni wszystko, co w jego mocy, aby stworzyć siłę zbrojną dla obrony Państwa, czyni wszystko, aby wewnątrz kraju utrzymać ład i porządek, aby doprowadzić do skutku wybory do Sejmu Ustawodawczego, który jedynie będzie prawnym wyrazicielem woli całego narodu.

W takiej chwili powstaje spisek, mający na celu usunięcie Naczelnika Państwa, obalenie rządu w drodze zamachu. Spiskowcy nie zawahali się przez próbę wniesienia zamętu do wojska doprowadzić je do bratobójczej walki i obrócić żołnierzy przeciw Rządowi Ludowemu. Ten zbrodniczy spisek przeciw naszej ojczyźnie rozbił się o świadomość i wewnętrzna spoiwość wojska, które wykazało w dniu zamachu, że w całości przejęte jest wielkim duchem miłości ojczyzny i zrozumieniem swego znaczenia dla narodu.

Wobec tych wypadków Rząd zmuszony jest odstąpić od swej dotychczasowej zasady utrzymania jaknajszerszych swobód obywatelskich, a to dlatego, aby nie dać możliwości oszalałym nienawiścią polityczną elementom wywołać zamęt i osłabienia ojczyzny. Spiskowcy, godząc w osoby piastujące dziś władzę, godzą przez to samo przedewszystkiem w samo Państwo i w jego państwowo-prawną organizację wewnętrzną, którą ma stworzyć Sejm Ustawodawczy.

Rząd nie zawaha się przed ukaraniem winnych zamachu.

Obywate! W tych ciężkich dla narodu chwilach wzywamy wszystkich bez względu na różnice partyjne do poparcia obecnego Rządu w jego usiłowaniach utrzymania i organizowania Państwa. Dziś, gdy Ojczyzna w niebezpieczeństwie, gdy to niebezpieczeństwo idzie z zewnątrz, nikt nie ma prawa wymawiać się od współpracy z Rządem.

Obywate!

Wzywamy was, dopomóżcie do zwołania Sejmu Ustawodawczego, w jego ręce Rząd złoży swoją władzę. Niech wola narodu rozstrzygnie spory partyjne.

Za Radę Ministrów:

(—) Jędrzej Moraczewski,

Prezydent Ministrów.

Warszawa, 6 stycznia 1919 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów.

Na podstawie artykułu 1 dekretu Naczelnika Państwa z dnia 2 stycznia roku 1919 Rada Ministrów postanawia niniejszem wprowadzić w st. m. Warszawie i w powiecie Warszawskim stan wyjątkowy na 3 miesiące.

Jednocześnie na zasadzie artykułu 5 tegoż dekretu utworzone zostają na wymienionym obszarze doraźne sądy wojskowe, którym przez czas trwania stanu wyjątkowego podlegać będą wszystkie sprawy karne:

a) o przestępstwa, wymienione w art. 108—133, 279, cz. 1 ust. 2 i 3, gdy chodzi o bandy w celu kradzieży i rozbojów, 453—456, 467 cz. 2, 471 cz. 1 ust. 3, 562—564, 582 cz. 1 ust. 3, 584 cz. 1 ust. 2, 589, 590 cz. 2 ust. 4 kodeksu karnego z r. 1903;

b) o zamachy na bezpieczeństwo wojska polskiego, na całość urządzeń komunikacyjnych, materiałów wojskowych, amunicyjnych i prowiantowych. Polecą się organom, zaopatrzonemu w pełnomocnictwa wyjątkowe na podstawie niniejszego rozporządzenia, stosowanie ograniczeń względem wydawnictw prasowych oraz zebrani publicznych tylko w razie istotnej konieczności ze względu na zbliżające się wybory do Sejmu Ustawodawczego.

Prezydent Ministrów:

(—) J. Moraczewski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Thugutt.

Warszawa, dnia 6 stycznia 1919 roku.

DEKRET

O STOWARZYSZENIACH.

Wobec konieczności natychmiastowego uregulowania sprawy rejestracji stowarzyszeń i związków, zarządzam, co następuje:

Art. 1. Rejestrację stowarzyszeń i związków, podlegających postanowieniom Tymczasowych Przepisów o stowarzyszeniach i związkach z dnia 4/17 marca 1906 r., wykonywać ma Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 2. Do czasu wydania w drodze ustawodawczej prawa o stowarzyszeniach i związkach, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kierować się będzie Przepisami Tymczasowymi z 4/17 marca 1906 r. ze zmianami wynikającymi z niniejszego dekretu.

Art. 3. Uchyła się moc obowiązująca art. art. 13, 14, 15, 16, 37, 38, 39, 40. Przepisów Tymczasowych z dn. 4/17 marca 1906 roku.

Art. 4. Podania o wciągnięcie do rejestru stowarzyszeń i związków mogą być składane bądź bezpośrednio do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, bądź do miejscowych państwowych urzędów administracyjnych, które to urzędy winny złożone podania bez zwłoki przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Stowarzyszenia i związki, które powstały przed wydaniem niniejszego dekretu, powinny w przeciągu miesiąca od daty ogłoszenia niniejszego dekretu przedłożyć miejscowym państwowym urzędem administracyjnym wiadomości, wymagane w artykułach 18, 21, 31, 32 Przepisów Tymczasowych z dn. 4/17 marca 1906 r.

Art. 6. Upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do przekazywania według swego uznania prawa rejestracji stowarzyszeń i związków miejscowym władzom administracyjnym.

Art. 7. Przepisy sprzeczne z niniejszym dekretem tracą moc obowiązującą.

Art. 8. Minister Spraw Wewnętrznych wyda przepisy wykonawcze do niniejszego dekretu.

Naczelnik Państwa:

(—) J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

(—) J. Moraczewski.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) Thugutt.

Dan w Warszawie, dn. 3 stycznia 1919 r.

ROZPORZĄDZENIE.

Znosząc zarządzenia byłych władz okupacyjnych niemieckich i austriackich, zabraniam prowadzenia losów loterii zagranicznych, handlu niemi oraz dopomagania do handlu przez ogłaszanie planów i wyników ciągnień tych loterii, jak również gry na loteriach zagranicznych.

Winni podlegają karze, przewidzianej w art. 333 kodeksu karnego. Rozporządzenie niniejsze nabiera mocy obowiązującej od daty ogłoszenia go w „Monitorze Polskim”.

Kierownik Ministerstwa Skarbu

(—) Byrka,

Warszawa, dnia 31 grudnia 1918 r.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE.

W myśl punktów C. i F. paragrafu 5-go Ustawy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej zatwierdzam następujące normy zastawowe dla polskich papierów procentowych i banknotów rosyjskich.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa zalicza:

na 100 rb. 4½% listów ziemskich	125 m.
„ „ „ 4% „ „ „	100 „
„ „ „ 5% „ „ zast. warsz.	125 „
„ „ „ 4½% „ „ „	100 „
„ „ „ 6% obligacji m. Warszawy	125 „
„ „ „ listów zast. prowincjonalnych miejskich	100 „
na 100 m. 5% asygnat Skarbu Państwa	75 „
na 100 rb. 5% asygnat Skarbu Państwa	100 „
na 100 rb. banknotów ros. (carskich)	75 „

Kierownik Ministerstwa Skarbu:

(—) Byrka.

ROZPORZĄDZENIE.

Na podstawie rozporządzenia z dnia 31 grudnia 1918 r. („Monitor Polski” Nr. 241)znaczam inspektora Towarzystwa „Rosja”, Jana Jagielskiego, komisarzem głównym do spraw zagranicznych towarzystw ubezpieczeniowych, działających na terenie byłych okupacji austriackiej i niemieckiej.

Kierownik Ministerstwa Skarbu

(—) Byrka.

Warszawa, dnia 31 grudnia 1918 r.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Z Ministerstwa Spraw Wojskowych.

W celu przyścia z pomocą i skoordynowania rozproszonych w poszukiwaniu pracy i zarobków dążeń b. wojskowych z różnych formacji polskich, oraz wojska rosyjskiego, jak również powracających inwalidów i jeńców, zostało założone przy Ministerstwie Spraw Wojskowych Biuro Pośrednictwa Pracy. Biuro podaje niniejszem do wiadomości, że ma obecnie znaczną ilość zarejestrowanych byłych oficerów, urzędników i żołnierzy, ludzi wszelkich zawodów i kwalifikacji, których może polecać na różne stanowiska i posady (rządowe lub prywatne) według następujących działów:

- 1) dział pracy inteligentnej (urzędnicy, lekarze, farmaceuci, nauczyciele i t. p.),
- 2) dział przemysłowo-handlowo-fabryczny i rzemieślniczy (technicy, mechanicy, buchalterzy, telegrafisci, muzycanci, rzemieślnicy i t. p.).

3) dział zrzeseń (zrzeszenie przewozowe, remontowe, budowlane, piekarzy, krawców i t. p.),

4) dział inwalidów zdolnych do pracy i wykwalifikowanych w najróżniejszych zawodach; dla działu tego powstała giełda pracy inwalidzkiej, czynna w soboty od godz. 1 do 4 po poł.

Będąc nową placówką społeczną, gromadzącą koło siebie ze wszystkich dzielnic kraju całe masy b. wojskowych, którzy przeważnie znajdują się w bardzo trudnych warunkach materialnych i którym obecnie pomoc ze strony społeczeństwa przede wszystkim się należy, Biuro Pośrednictwa Pracy Ministerstwa Spraw Wojskowych zwraca się z prośbą do instytucji rządowych i prywatnych, oraz poszczególnych osób, by zechcieli poprzeć działalność biura, dając pracę b. wojskowym i nadsyłając swe oferty z wyszczególnieniem warunków, na jakich może nastąpić przyjęcie na posady. Biuro poleca bezpłatnie kandydatów, mających jaknajlepsze referencje pod względem moralnym i kwalifikacji zawodowych.

Adres Biura Pośrednictwa Pracy: Warszawa, ul. Czackiego Nr. 6, tel. Nr. 593.

Wydział Informacyjno-Prasowy Ministerstwa Spraw Wojskowych komunikuje:

Oficerowie i urzędnicy byłego 1 Korpusu Polskiego powinni się zgłosić po odebraną broń: zamieszkałi w Warszawie—do 15 stycznia 1919 r., na prowincji—do 1 lutego.

Broń nie odebrana do wskazanego terminu, przechodzi na własność Państwa bez odszkodowania.

Z Ministerstwa Spraw Zewnętrznych.

Ministerstwo Spraw Zewnętrznych komunikuje w sprawie mordu czterech członków rosyjskiej delegacji Czerwonego Krzyża, dokonanego dnia 2 stycznia w powiecie Wysoko-Mazowieckim, iż padli oni ofiarą którejś z band złooczyńców, grasujących obecnie na naszych wschodnich kresach. Władze polskie odstawiły pod eskortą wspomnianą delegację aż do Brańska w Bielskim powiecie gub. Grodzieńskiej. Fakt dokonania morderstwa w obrębie powiatu Wysoko-Mazowieckiego świadczy o tem, że delegacja przedostała się w sposób nielegalny z powrotem na terytorjum Królestwa. Z rozporządzenia władz polskich prowadzi się w tej sprawie energiczne śledztwo.

Z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W sprawie raportu Nr. 17, wysłanego jakoby do Ministra Spraw Wewnętrznych przez Komisarza Ludowego miasta i pow. Kieleckiego, ob. Loefflera, a którego treść za „Gazetą Kielecką” podały i inne dzienniki—Wydział Prasowy M. S. W. komunikuje:

Do dnia 4 b. m. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie otrzymało od komisarza Loefflera raportu Nr. 17, ani jakiegokolwiek innego, w którym byłaby mowa o wszczęciu agitacji rządowej wogóle a w stosunku do wyborów w szczególności. Pomimo to, w celu wyjaśnienia sprawy raportu Nr. 17, Minister Spraw Wewnętrznych wysłał do Komisarza Loefflera depeszę treści następującej:

„KOMISARZ LUDOWY LOEFLER
Kielec.

Prasa warszawska podaje za „Gazetą Kielecką” Wasz raport Nr. 17 o wysłaniu przez Was ob. Zygmunta Sobolewskiego i Jana Wojciechowskiego dla przeciwdziałania agitacji kleru i konserwatystów. O ile raport jest autentyczny, polecam natychmiast agitatorów odwołać i zwracam uwagę, że agitację należy pozostawić stronnictwom politycznym. Agitację, uprawianą przez czynniki administracji państwowej na rzecz takiego lub innego kierunku politycznego, uważam za niedopuszczalną i będę surowo karał.

(—) Thugutt”.

Z Ministerstwa Aprowizacji.

Wydział Prasowy Ministerstwa Aprowizacji komunikuje:

Urząd do Walki z lichwą żywnościową i spekulacją przy Ministerstwie Aprowizacji przeprowadził w dniu 3 b. m. przy udziale funkcjonariuszów milicji miejskiej, milicji ludowej, żandarmerji polowej, oraz straży granicznej ściśle rewizję dzielnic nalewkowskijskiej w celu wykrycia ukrytych tam licznie składów artykułów żywnościowych i pierwszej potrzeby.

Rewizja trwała od godz. 10 zrana do 4 popoł. Znalezione liczne bardzo zapasy artykułów, jako to: materiałów włóknistych, skór, obuwia i t. p. Również wykryto 4 potajemne, wspaniale technicznie zagospodarowane gorzelnie. Spis szczegółowy wykrytych towarów podany będzie po gruntownem zbadaniu ilości i terminów ich przechowywania. Całą akcją kierowali urzędnicy Urzędu Walki z lichwą przy Ministerstwie Aprowizacji z Kierownikiem Urzędu, p. sędzią L. Ptaszyńskim na czele.

Z Ministerstwa Zdrowia Publicznego.

Wydział Opieki Państwowej nad Dzieckiem i Matką Ministerstwa Zdrowia Publicznego wyasygnował następujące zapomogi dla zakładów opiekuńczych: Bursie imienia Kilińskiego Mk. 5,000, Zakładowi Opatrzności Boskiej w Sielcach Mk. 5,000, Sekcji Pomocy dla Młodzieży Szkół Średnich Mk. 7,000, Kolu Opieki nad Dziewczętami Szkół Niedzielno-Wieczorowych Mk. 1,000, Warszawskiemu Tow. Przeciwgruźliczemu Mk. 5,000, Stowarzyszeniu Pomocy Lekarskiej Ubogim Zydym Mk. 2,000, Tow. Opieki nad Niemowlętami Wyznania Mojżeszowego „Kropla Mleka” Mk. 5,000, Żydowskiemu Tow. Dobroczynności w Plocku Mk. 5,000, Izbowi Rzemieślniczemu św. Antoniego Mk. 5,000, Sekcji Kół Szkolnych Magistratu m. st. Warszawy Mk. 10,000, Polskiej Macierzy Szkolnej Mk. 10,000, Chrześcijańskiemu Tow. Dobroczynności w Chełmie Mk. 5,000, Domowi Pracy N. M. P. w Czełniakowie Mk. 2,000, Sekcji Ochrony Magistr. m. st. Warszawy Mk. 25,000.

W nocy z 4-go na 5-ty stycznia kilku oficerów, z pułkownikiem Januszajtisem na czele, wydawszy sfałszowane rozkazy, usiłowało za pomocą w ten sposób zbłamuconej garstki żołnierzy wykonać zamach stanu. O g. 2 rano aresztowali wracających od Naczelnika Państwa Prezydenta Ministrów Morawskiego i Ministra Spraw Zagranicznych Wasilewskiego. Nieco później aresztowali komendanta milicji miejskiej Gorzechowskiego, oraz milicji ludowej, kap. Boerner. Jednocześnie wykonano zamach na Ministra Spraw Wewnętrznych, St. Thugutta, na szczęście nieudany, gdyż obydwa dane do niego strzały chybiły. Ministra Thugutta też aresztowano. Próba aresztowania szefa sztabu Szptyckiego speliła na niczem, gdyż oficerów, chcących go aresztować, aresztowali ich własni żołnierze, skoro się spostrzegli, do czego chcą ich oficerowie nadużyć. Jeszcze mniejsze powodzenie miały usiłowania aresztowania Naczelnika Państwa. Zbłamucony żołnierz aresztowany na rozkaz pułkownika Berbeckiego zbuntowanych oficerów i na tem próba planowanego przewrotu się skończyła. Ministrów aresztowanych uwolnił pułkownik Berbecki. Utworzony przez spiskowców wojskowych i cywilnych „rząd” z Eustachym ks. Sapieżą na czele aresztowano. Planowany zamach, przygotowany w chwili tak trudnej dla rodzącej się państwowości polskiej, wywołał powszechne oburzenie, czego wyrazem był, między innymi, żywiołowy wybuch strajku tramwajarzy.

W związku z tym zbrodniczym zamachem Rada Ministrów postanowiła wprowadzić stan wyjątkowy w Warszawie i w powiecie warszawskim.

Ze sfer wojskowych komunikują nam, iż w nocy z dnia 5 na 6 b. m., na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych Thugutta dokonano rozbrojenia straży narodowej.

Rozbrojenie przeprowadziła komenda miasta. Akcję rozpoczęto o godz. 12 min. 15 w nocy, ukoń-

czono o godz. 4 rano. Straż narodowa stawiała opór. Z pałacu Staszica przyjęła wojsko gęstą salwą i obrzuciła granatami ręcznymi. Wojsko odpowiedziało strzałami, raniąc czterech członków straży narodowej.

W pałacu Staszica dokonano rewizji i znaleziono 117 karabinów, pewną ilość granatów ręcznych, które skonfiskowano.

W klubie wioślarskim akcja nie natrafiła na żaden opór. Znalezione tu i skonfiskowano około 200 karabinów.

W czwartym rejonie straży narodowej (Al. Jerolimskie, 29) wojsko było przyjęte gęstym ogniem i ręcznymi granatami. Komendant oddziału wojskowego dał oddziałowi 4mu straży narodowej 15 minut do namysłu, po którym to czasie straż broni złożyła. Znalezione tu po rewizji 40 karabinów i przeszło 200 granatów ręcznych.

Dzięki nadzwyczaj spokojnej i taktownej postawie wojska, rozbrojenia dokonano prawie bez rozlewu krwi.

Kronika polityczno-społeczna.

Misja amerykańska u Naczelnika Państwa. Biuro prasowe kancelarii Kom. Piłsudskiego komunikuje:

„W godzinach popołudniowych była dziś przyjęta przez Naczelnika Państwa misja ministerstwa żywności rządu Stanów Zjednoczonych Ameryki. Przewodniczący misji, prof. Vernon Kellogg, oświadczył radość swą z przyjęcia misji przez Naczelnika Państwa, zaznaczył, że powodem przybycia jej jest przyjsięcie z pomocą Polsce w sprawach aprowizacyjnych i wyraził w słowach bardzo serdecznych podziękowanie za przyjęcie, jakiego doznał w Warszawie.

Naczelnik Państwa w odpowiedzi wspominał o uczuciach wdzięczności, jakie Polska żywi względem prezydenta Wilsona za jego stanowisko w sprawie Polski, wyraził nadzieję, że przez przybycie misji stosunki między Polską a Ameryką zacieśniają się jeszcze bardziej i będą mogły ułatwić Polsce czerpanie dla siebie wzorów administracji amerykańskiej, tak świetnej i tak zdolnej do szybkiego organizowania.

Następnie wyraził zadowolenie, że może powitać oficerów armii amerykańskiej, której zwycięstwa napawały go radością i nadzieją, że i armia polska, skazana na szybkie tworzenie się, będzie mogła okazać te same sprawność.

Pułkownik R. Grove podziękował za słowa, zwrócone pod adresem armii amerykańskiej. Zaznaczył, że Stany Zjednoczone z żywym i serdecznym zainteresowaniem śledzą powstawanie armii polskiej i podniósł wybitny udział Polaków amerykańskich w pracy nad armją amerykańską i w jej bojach.

Przewodniczący misji zaproponował, aby w sprawach powierzonych mu przez rząd Stanów Zjednoczonych, przeprowadzić mógł rokowania z p. prezesem ministrów i z odpowiednimi Ministerstwami rządu Polskiego i gotowe propozycje przedstawiać potem do zaakceptowania Naczelnikowi Państwa. Naczelnik Państwa wyraził zgodę na tę myśl.

Związek pisarzy Orla Białego. Literaci, publicyści, wogóle ludzie, kształtujący i pielęgnujący duszę narodu, są bardziej od innych żywiołów społecznych powołani do stawiania jego życia drogowskazów, zapalania dlań w ciemności światła i strzeżenia go od zbłąkań. Pod natchnieniem tej myśli i pod wpływem wypadków, wytarzających trudne położenie, rozstroje i zamęty opinii, grono pisarzy polskich połączyło się w Związek polityczny, bezpartyjny pod nazwą „Związek pisarzy Orla Białego” z siedzibą w Warszawie.

Celem tego Związku jest wszczęcie w społeczeństwie słowem i piśmem tej naczelnej zasady, że wszelkie czyny publiczne, wszelkie przedsięwzięcia, wszelkie inwestycje, dotyczące ogółu, winny być podejmowane i wykonywane z woli całego narodu, ze żaden stan, żadna warstwa, żadna partja nie może przywłaszczać sobie prawa rządzenia ogółem, iż zmartwychwstać, odrodzić się, stworzyć swoją historję winien cały naród polski a nie jakakolwiek jego część. Dlatego nazwa Orla Białego zwracać będzie opinie społeczną ku wszelkim zamiarom i działaniom, które tej idei służą, a przeciw tym, które jej przeciwnie.

Stałe ciało Związku składa się z członków-założycieli, którzy tworzą koło zamknięte, otwierające się z własnej inicjatywy dla przyjęcia do swego grona nowych, przez nich zaproszonych członków.

Na zebraniu organizacyjnym w redakcji „Tygodnika Ilustrowanego” na prezesa Związku powołano A. Świętochowskiego. Wydział wykonawczy Związku stanowią: J. Weysenhoff, Z. Wasilewski, Z. Dębicki i W. Perzyński.

Uniwersytet polski w Poznaniu. Od prezesa komisji uniwersyteckiej, prof. d-ra H. Święcickiego, otrzymujemy, co następuje:

Zgodnie z życzeniem, wyrażonym na Sejmie Dzielnicowym w Poznaniu w dniu 5 grudnia r. u. i z polecenia wydziału szkolnego Naczelnicy Rady Ludowej, utworzył się z Iona Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu komitet, mający na celu organizację uniwersytetu polskiego w Poznaniu.

Wobec trudności komunikacyjnych, uniemożliwiających dotarcie do wielu uczonych polskich, zwracam się na tej drodze do wszystkich, refleksujących na stanowiska docentów lub profesorów przy uniwersytecie poznańskim, z prośbą o zgłaszanie się do sekretarza komitetu organizacyjnego (adres: dr. J. Kostrzewski, Poznań, Elżbiety, 4). Ze względu na ważność jaknajruchlejszego przygotowania przedewszystkiem sił, potrzebnych dla tworzącej się administracji i szkolnictwa polskiego, pragnęlibyśmy uruchomić odpowiednie działy uniwersytetu, o ile możliwości, już od dnia 1 kwietnia 1919 roku.

Blizszych informacji udziela p. o. Szefta Sekcji Jan Zarzewski w Ministerstwie Sprawiedliwosci, w Warszawie, (Długa, 7), codziennie, między 10—11 rano.

IV Zjazd delegatów polskich Towarzystw nauczycielskich. Od półtora roku odbywają się zjazdy delegatów polskich Towarzystw nauczycielskich; pierwsze dwa odbyły się w Krakowie, trzeci, gdy okupacja austriacka nieco zelżała, odbył się w Piotrkowie.

Na pierwszym Zjeździe krakowskim powołano do życia biuro szkolnictwa polskiego w Krakowie, na którego czele stanął wysoce ceniony w sferach nauczycielskich działacz, prof. dr. Karol Dawidowski. Biuro to odąd objęło w swoje ręce ogólny kierunek działalności zjazdów delegatów oraz rozpoczęło akcję w kierunku powołania do życia Związku polskich towarzystw nauczycielskich. Związek ten ukonstytuował się na Zjeździe piotrkowskim. Pierwszym prezesem został prof. uniwersytetu lwowskiego, Jan Kasproicz, kierownikiem biura szkolnictwa polskiego w Krakowie prof. dr. Karol Dawidowski, przedstawicielem na Królestwo Polskie prof. Henryk Rygier.

Na poprzednich Zjazdach szczegółowo omówiono organizację szkolnictwa w Polsce niepodległej, udział społeczeństwa w organizacji szkolnictwa, sprawę szkoły powszechnej (ludowej), szkolnictwo średnie, oraz zapoczątkowano sprawy szkolnictwa zawodowego i wyższego.

Na Zjeździe obecnym przystąpiono do spraw dotyczących nieporozumień, t. j. do oświaty pozaszkolnej, wychowania przedszkolnego i wychowania dzieci moralnie zaniedbanych.

Zjazd otworzył d. 3 b. m. prof. Henryk Rygier, omawiając dotychczasowe rezultaty pracy i witając uczestników z Wielkopolski, Małopolski i Królestwa.

Na prezesa powołano prof. Jana Kasproicza, a w zastępstwie, aż do czasu jego przyjazdu, prof. Ludwika Jaxę-Bykowskiego; na wiceprezesów pp. Stanisława Nowaka z Krakowa, Karola Klimka z Warszawy i Józefa Bojasińskiego z Warszawy.

Pierwszy dzień Zjazdu poświęcony został odczytaniu referatów p. Weryho-Radziwillowiczowej z Warszawy, Jaworskiej z Krakowa, w sprawie wychowania przedszkolnego, oraz referatów pp. Aleksandra Janowskiego z Warszawy i Heleny Orszy z Krakowa, w sprawie oświaty pozaszkolnej. Dyskusja przeprowadzona została nad pierwszymi trzema referatami; wnioski odroczone do dnia następnego.

W drugim dniu odbyła się dyskusja nad sprawą oświaty pozaszkolnej, oraz referatem Janusza Korczaka: Wychowanie dzieci moralnie zaniedbanych. Poza ten załatwiono będą sprawy organizacyjne Związku polskich towarzystw nauczycielskich i przygotowania do wielkiego sejmiku nauczycielskiego, który odbędzie się w Warszawie w marcu r. b.

Zjazd ten ściąganie z całej Polski około 1,000 uczestników.

Telefony. Naprawę sieci telefonicznej w śródmieściu, uszkodzonej podczas okupacji, ukończono i sieć w b. tygodniu oddana będzie do użytku abonentów, którzy dopełnili wymaganych formalności. Liczba abonentów jest nieznaczna.

Sieć powietrzna na krańcach miasta i w miejscowościach podmiejskich była uszkodzona przez cofających się Rosjan i doszczętnie obrabowana przez Niemców; wszystkie druty mosiężne zabrano. Odbudowa sieci nastąpi po otrzymaniu potrzebnych materiałów.

Za czasów okupacji w gmachu telefonów istniała wojenna stacja telefoniczna przy 1,000 abonentach, składających się z różnych zarządów wojskowych oraz instytucji okupacyjnych. Po ustąpieniu Niemców stacja, oddana na użytek władz polskich, funkcjonuje w dalszym ciągu pod mianem stacji wojennej. Ponieważ sieć do użytku prywatnego posiada zdawną numerację, przeto dla uniknięcia nieporozumień przy żądaniu połączeń abonentów stacji wojennej będą musieli dodawać do swych numerów „St. wojenna“.

TELEGRAMY.

Komunikat sztabu generalnego.

Warszawa, 6 stycznia (PAT). — Pod Lwowem sytuacja bez zmiany.

Nasze oddziały z Chyrowa wyparły nieprzyjaciela ze Słiwica, wzięwszy 23 jeńców, w tem 1 oficera. Artylerja nieprzyjacielska ostrzeliwała dworzec kolejowy w Chyrowie.

Na Wołyniu pod Bubnowem, zestrzelono aeroplan nieprzyjacielski 2 oficerów lotników ukraińskich wzięto do niewoli. Rotmistrz Jaworski rozbił pod Terczenem oddział nieprzyjacielski. Zdobyto wiele karabinów i amunicji. Wzięto 23 jeńców, w tem podpułkownika i kapitana.

Szef sztabu generalnego.

Walki z bolszewikami pod Wilnem.

Warszawa, 6 stycznia (PAT). — Jak się dowiadujemy, dnia 1 i 2 zostało opanowane Wilno przez oddziały polskie po walce z bolszewikami miejscowymi, którzy się okopali. Okopy te zostały zdobyte, a bolszewicy zostali wzięci do niewoli; prócz tego zdobyto około miliona rubli, które stanowią zdobycz wojenną. Cała ta akcja została zorganizowana przez konspiracyjne oddziały wojskowe, które uzbroidy ludność, a które w momencie, kiedy Niemcy się usunęły, opanowali władzę. Dowódcą dzielnicy litewskiej jest gen. Wejtko i jego szef sztabu, b.

oficer pierwszej brygady, kap. Klinger. Niemcy, zorientowawszy się, że jedyną siłą zorganizowaną są Polacy, tak komendy, jak i rady żołnierskie oddały całą władzę i cały materiał wojenny w ręce polskie. To pozwoliło uzbroić ochotników, których napływ wskutek olbrzymiego entuzjazmu jest b. znaczny. Władza litewska Taryba nie istnieje, a Litwini i ludność białoruska a także ludność żydowska usposobiona antybolszewicko nawiązuje kontakt z władzami polskimi. Miasto całe jest objęte przez polskie władze. Wojska polskie pełnią służbę garnizonową, a oddziały polskie zostały wysunięte poza obręb miasta i opasują miasto linią bojową.

Konferencja w Poznaniu.

Bydgoszcz, 6 stycznia (PAT). — Biuro Wolffa donosi o odbyciu przez ministra Ernsta i podsekretarza stanu, Goehre, informacyjnej konferencji w Poznaniu. Również i stosunki z Bydgoszczą wymagały dłuższej konferencji w sprawie położenia w powiecie bydgoskim.

W konferencjach tych, które się odbyły dnia 4 b. m., wzięli udział także pewni politycy, przedstawiciele polscy pod przewodnictwem Korfantego. Omawiano wojskowe i polityczne stosunki w okręgu, przyczem Polacy formułowali swoje żądania. Żądania polskie będą przedłożone kierownictwu państwa i wojskowemu. W przeciwieństwie do inaczej brzmiącej wiadomości, zaznacza biuro Wolffa, że należy podkreślić, iż co do powiatu Bydgoskiego niema jeszcze umowy i decyzji. Nad sprawami wojskowymi ma się toczyć nadal narada na konferencji, która się odbędzie w najbliższym czasie w Poznaniu. Jednakże już teraz porozumiano się, że Polacy wstrzymają wojskowy pochód naprzód i natychmiast opuszczą dworzec kolejowy w Nakle. Dworzec ten ma obstać oddział dywizji z Bydgoszczy. Utrzymanie porządku i spokoju w mieście Nakle ma być powierzone organizującej się już tam straży obywatelskiej. Jak podaje dalej Biuro Wolffa, wojska bydgoskie usunęły Polaków z Szubina i Mroczyzna. W dwóch tych miejscowościach zabrano Polakom wiele karabinów. Straty wojsk bydgoskich są niewielkie.

Plenarne zgromadzenie polskiej rady ludowej.

Poznań, 6 stycznia (PAT). — Biuro Wolffa donosi: Dziś rano odbyło się w Poznaniu plenarne zgromadzenie polskiej naczelnej Rady ludowej. Poseł Korfanti oświadczył, że Polacy nie chcą absolutnie przesądzać uchwał konferencji pokojowej, nie zgodzą się jednak na przeszkadzanie im w ich organizacji narodowej. Dalej oświadczył w sprawie żydowskiej, że między rządem berlińskim a między żydowską organizacją istnieje ściśle porozumienie co do kampanji antypolskiej. Leży w interesie żydów poznańskich, ażeby przeciwdziałał tej akcji. Mówca groził zarządzeniami represyjnymi przeciw zarządzeniom rządu państwa, zwróconym przeciw Polakom. Uchwalono następnie jednomyślnie wybrać Radę narodową, złożoną ze stu członków, z siedzibą w Warszawie, która by obejmowała wszystkie stronnictwa i w czasie zebrań się Sejm polski objęła funkcje organu kontrolującego. Wreszcie przyjęto rezolucję, stwierdzającą, że naczelna Rada ludowa na rzeczywistą władzę po temu, by utrzymać ład i porządek w kraju.

Zajęcie stacji lotniczej.

Poznań, 6 stycznia (PAT). — Biuro Wolffa donosi: Dziś rano obsadzili polscy żołnierze stację lotniczą w Ławicach, koło Poznania. Wzięli oni stację szturmem, przybywszy w liczbie 2,000 ludzi z 12 armatami i 40 karabinami maszynowymi. Przyszło do gwałtownej walki ogniowej; po obu stronach—zabici i ranni. Załoga stacji w liczbie 100 ludzi wzięta została do niewoli i ma być jutro odtransportowana do Poznania. Cały park lotniczy i magazyny dostały się w ręce polskie. Magistrat m. Poznania ogłasza, że połączenie kolejowe między Górnym Śląskiem a obszarami dyrekcji kolejowej w Poznaniu zostało zamknięte, skutkiem czego został również odcięty dowóz węgla. Gazownia dostarcza światła tylko od 5—9 wieczór. Kolej elektryczna stacją. Również wstrzymany ruch pociągów do Berlina.

Spartakus działa.

Berlin, 6 stycznia (PAT). — Biuro Wolffa donosi, że dzienniki poniedziałkowe podają: W związku ze złożeniem z urzędów prez. policji Eichhorna przyszło wczoraj do wielkich demonstracji zwolenników grupy Spartakusa. Eichhorn wygłosił podburzającą mowę, w której oświadczył, że otrzyma swój urząd od rewolucji i tylko w ręce rewolucji urząd złoży. Liebknecht powiedział, że na czele państwa stoją zbrodniarze. Proletariat musi się u-

zbroić, jeśli będzie tego potrzeba, a siłą przeszkodzić usunięciu Eichhorna. Odezwa wydana przez grupę Spartakusa i niezawisłych socjalistów z wezwaniem do demonstracji nawołuje robotników, by nie dopuścili do usunięcia Eichhorna i panowania siły, stosowanej przez rząd Eberta i Scheidemana. Rząd kazał oświadczyć, że nie da się zastraszyć i wprowadzi siłą następcę Eichhorna na jego urząd. W związku z demonstracjami i manifestacjami, w czasie których mówcy zwywali do wzięcia szturmem kancelarji państwowej i do powieszenia Eberta i Scheidemana, wielkie oddziały demonstrantów pociągnięły przed redakcję m. i. „Vorwaertsu“, „Tageblattu“, „Lokal Anzeigera“, a według innych doniesień i przed redakcję „Vossische Ztg.“, „Morgen Ztg.“ i „Berliner Ztg. am Mittag“, których urządzenie zdemolowano, a budynki obsadzono.

Wiedeń, 6 stycznia (PAT). — „Morgen Ztg.“ donosi z Berlina, że na budynku „Vorwaertsu“ przybito kartkę z rozkazem, według którego wszystkie garnizony wojska w Berlinie mają się do g. 6 wieczorem oddać do rozporządzenia komitetu wykonawczego nowoutworzonego rządu.

Biuro Wolffa zajęte przez Spartakusa.

Wiedeń, 6 stycznia (PAT). — Niemiecko-austriackie biuro koresp. oświadcza, że nie powiodło mu się połączenie telefoniczne z berlińskim biurem Wolffa. Z Berlina odpowiedziano, że Biuro Wolffa zostało zajęte przez zwolenników grupy Spartakusa.

Paderewski wraca do Warszawy.

Kraków, 6 stycznia (PAT). — Ign. Paderewski dziś rano wyjechał do Warszawy. Jak donosi „Naprząd“, Paderewski wyjechał wraz z gen. Szeptyckim, który dziś w nocy przyjechał do Krakowa z polecenia Kom. Piłsudskiego.

Strajk zecerów.

Kraków, 6 stycznia (PAT). — Dziś wybuchł strajk zecerów na tle ekonomicznym. W ciągu dnia po rokowaniach niektóre wydawnictwa przyjęły żądania zecerów, wobec czego jutro rano część pism wyjdzie.

Kraków, 7 stycznia (PAT). — Strajk zecerów trwa w dalszym ciągu. Jest on tylko częściowym. Dzisiaj, z powodu strajku, większość pism nie wyszła.

Walka uliczna w Berlinie.

Berlin, 7 stycznia (PAT). — Biuro Wolffa donosi pod datą 6 b. m.: Po zakończeniu się demonstracji na ulicy Wilhelma przyszło dziś w pierwszych godzinach popołudniowych do poważnej walki ulicznej między zwolennikami Spartakusa a żołnierzami ludowymi. Przez zbite tłumy ludzkie torował sobie drogę ciężko uzbrojony automobil pancerny, kierowany przez zwolenników Spartakusa. Automobil ten zajeżdżał przed gmach, w którym mieści się urząd kanclerski państwa. Żołnierze zgromadzeni w gmachu kanclerskim zaatakowali automobil granatami ręcznymi. Po stronie zwolenników Spartakusa ma być wielu zabitych, natomiast wśród załogi pałacu kanclerskiego ma być tylko jeden zabity. Szczegółów dotąd brak. Chwilowo panem sytuacji jest prezydent policji Eichhorn. Rada wojenna komisarzy ludowych postanowiła zastosować wszelkie środki rozporządzalne, aby położyć kres zamachom ze strony grupy Spartakusa. Naczelny komendant wojsk rządowych mianowany został komisarz ludowy Noske. Wojska wierne rządowi przewozi się samochodami ciężarowymi ze wszystkich przedmieść do śródmieścia w pobliże budynku kanclerskiego. W mieście wydano nakaz zamykania wszystkich okien. Rząd odroczył rokowania z grupą Spartakusa. Żołnierze obu wrogich sobie obozów stoją na przeciw siebie w ulicach, oddzieleni od siebie przeszczerzeniami zaledwie 100 metrów.

Konfiskata 200 wagonów żywności.

Kraków, 7 stycznia (PAT). — Departament aprowizacyjny Komisji Likwidacyjnej skonfiskował na tutejszym dworcu kolejowym 200 wagonów mąki, cukru i innych produktów żywnościowych. Produkty te wysłane były z Ukrainy do Wiednia.

Odroczenie wyborów?

Kraków, 7 stycznia (PAT). — „Gazeta Podhalańska“ dowiaduje się, że komisarz Komisji Likwidacyjnej na ziemię Spiską ma zwrócić się do rządu w Warszawie z propozycją odroczenia wyborów na Spisz i Orawie ze względu na to, że w wykazie miejscowości, objętych ustawą wyborczą, zaszło wiele pomyłek.

Radek w Berlinie.

Berlin, 7 stycznia (PAT). — „Deutsche Tageszeitung“ dowiada się, że Radek, który nagle znowu wypłynął do Berlinie, zjawiał się na ulicy Pod Lipami i wygłosił do zebranych tłumów przemówienie. Około godz. 2 min. 40 popoł. przyszło do starcia na placu „Wilhelma. W czasie starcia padły cztery strzały. Stwierdzono, że jedna osoba została zabita, a 8 zranionych.

Spartakusowcy.

Norymberga, 7 stycznia (PAT). — Wedle doniesienia „Fraenkische Courier“ z Berlina, gmach parlamentu i ministerstwa wojny obsadzony jest przez zwolenników Spartakusa.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.

- Teatr Wielki. Dziś „Carmen“.
Teatr Rozmaitości. Dziś „Rycerz z Łabędziem“.
Teatr Polski. Dziś „Pani Chorażyna“.
Teatr Letni. Dziś „Chrześniak wojenny“.
Teatr Nowości. Dziś „Ewa“.
Teatr Mały. Dziś „Golebie serce“.
Teatr Powszechny. Dziś „Tajemniczy Dżem“.
Teatr Praski. Dziś „Gwałtu, co się dzieje“.

Od Wydawnictwa.

Warunki przedpłaty

„Monitora Polskiego“

na rok 1919

w Warszawie i w kraju:

rocznie 36 marek, półrocznie 18 mk., kwartalnie 9 mk., miesięcznie 3 marki.

Za granicą:

rocznie 48 marek, półrocznie 24 mk., kwartalnie 12 mk., miesięcznie 4 marki.

Zagubiono pozwolenie na nabywanie papierosów, wydane przez władze niemieckie pod lit. K. za Nr. 327 z d. 28/IX 1918 r. na imię Kalina i Topas, Aleje Jerozolimskie 87/44. 302

Zaginął

kwit depozytowy Banku Ziemiańskiego na imię Władysława Borkowskiego na złożone 6% Oblig. m. Wraszawy na rs. 1,300 i kop. zapieczętow., oszacow. na Rb. 800. 305

Skradziono świadectwo tymczasowe Nr. 1 na 100 akcji

Tow. Akc. „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów w Warszawie z dn. 26 kwietnia 1914 r.

Po upływie sześciu miesięcy, t. j. dn. 20 czerwca 1919 r., świadectwo to zostanie unieważnione. (§ 17 ustawy).

Zarząd Tow. Akc. „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów w Warszawie, Żytina 10. 306

Niniejszem unieważnia się wystawione i skradzione w r. 1912 dwa weksle in blanco na rbl. 400 i na rbl. 600. Podpisane: Roman Hetner. Jan Kleszczyński — Wiewska 17 m. 12. 297

Towarzystwo Akcyjne

Fabryki Kakao, Czekolady i Cukrów Deserowych

„Jan Fruziński“

w Warszawie, przy ul. Polnej Nr. 34.

Zestawienie Strat i Zysków za czas od dn. I/V 1917 do dn. 30/IV 1918 r.

Table with DOCHÓD section: Dochód ze sprzedaży towarów w ciągu 1917/18 r., Dochody różne, Zapasy materiałów do produkcji na dn. 1/V 1918 r.

Table with ROZCHÓD section: Pensje i wynagrodzenie Zarządu, Pensje Administracji i Robocizna, Komisowe, Kancelaryjne i Sądowe, Komorne i utrzymanie inwentarza, Kupno i ekspedycja towarów, Opak, światło i porządki, Wątpliwi dłużnicy i straty, Procenty, Podatki, Asekuracje, Remont, Cele dobroczynne, Rozchód materiałów do produkcji, Czysty zysk.

Bilans na dn. 1 maja 1918 r.

Table with AKTYWA section: Kasa i weksle w portfelu, Nieruchomości i maszyny, Ruchomości, Zapasy materiałów do produkcji, Dłużnicy, Sumy przechodnie, Straty w 1915/16 r.

Table with PASSYWA section: Kapitały: akcyjny, rezerwowy, amortyzacyjny, Wierzyciele, Sumy przechodnie, Reszta zysków z lat zeszłych, Czysty zysk do podziału.

Table with PODZIAŁ ZYSKÓW section: Na kapitał rezerwowy, Na kapitał amortyzacyjny, Na podatki stałe, Na pokrycie strat z 1915/16 r.

307

Ministerstwo Skarbu.

W wykonaniu dekretu Rady Regencyjnej Królestwa Polskiego z dnia 30-go października 1918 r. oraz uchwały Rady Ministrów z dn. 3 listopada 1918 r. Ministerstwo Skarbu ogłasza niniejszem emisję krótkoterminowych zobowiązań skarbowych (asygnat) 1918 r. na warunkach następujących:

- 1. Krótkoterminowe zobowiązania skarbowe (asygnaty) 1918 r. zabezpieczają się całym majątkiem Państwa Polskiego i wszystkimi jego dochodami.
2. Ministerstwo Skarbu wypuszcza wspomniane asygnaty w odcinkach po 500, 1000, 5000, 10000 mk. polskich względnie koron a. w.
3. Asygnaty będą oprocentowane w stosunku 5% rocznie, przyczem procent będzie wypłacony nabywcom za rok z góry przez potrącenie go z ceny sprzedażnej z odpowiedniem dyskontem w zależności od daty nabycia.
4. W dniu 1 listopada 1919 r. Skarb Polski wycofa asygnaty w drodze wykupu w walucie, w której asygnaty wydane zostały, lub wrazie przejścia Państwa Polskiego do nowej waluty, — w nowej walucie polskiej podług kursu, który obowiązywać będzie dla konwersji wszelkich zobowiązań płatniczych.

Zapisy na wspomniane asygnaty przyjmują, począwszy od dn. 5 listopada 1918 r., poniżej wyszczególnione banki w swych instytucjach centralnych i oddziałach:

- Bank Handlowy w Warszawie
Bank Dyskontowy Warszawski
Bank Zachodni w Warszawie
Bank Przemysłowy Warszawski
Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, filja Warszawska.
Bank Ziemiański w Warszawie
Bank Właścicieli Nieruchomości w Warszawie
Bank Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie
Bank Kredytowy w Warszawie
Warszawskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu
Związek Ziemi
Kasa Pożyczkowa Przemysłowców Warszawskich
Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa
Dom Bankowy S. Natanson i S-wie w Warszawie
Bank Handlowy w Łodzi
Bank Kupiecki Łódzki
Towarzystwo Wzajemnego Kredytu Przemysłowców Łódzkich
Bank Ziemi Polskiej w Lublinie
Kasa Pożyczkowa Przemysłowców Lubelskich
Lubelskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

- Galicyski Ziemiański Bank Kredytowy, filja w Lublinie
Wspólna Reprezentacja Banku Krajowego i Banku Przemysłowego w Lublinie i Dąbrowie Górniczej
Włocławskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu
Kieleckie
Drugie Radomskie
Plockie
Kaliskie
Siedleckie
Piotrkowskie
Ciechanowskie
Dąbrowskie
Konińskie
Krasnostawskie
Łaskie
Łęczyskie
Łowickie
Lukowskie
Miechowskie
Mławskie
Noworadomskie
Olkuskie
Ostrowieckie
Pabjanickie
Płońskie
Ziemiańskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu

- Sieradzkie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu
Wieluńskie
Zamojskie Ziemiańskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu
Zyrardowskie Towarzystwo Wzajemnego Kredytu
Kasa Pożyczkowa Przemysłowców Łomżyńskich
Bank Krajowy we Lwowie
Bank Przemysłowy we Lwowie
Galicyski Bank Hipoteczny we Lwowie
Galicyski Ziemiański Bank Kredytowy we Lwowie
Bank Kupiecki we Lwowie
Bank Zaliczkowy we Lwowie
Akcyjny Bank Związkowy we Lwowie
Bank Związku Ziemi we Lwowie
Bank Galicyjski dla Handlu i Przemysłu w Krakowie
Bank Oszczędnościowy w Krakowie
Towarzystwo Kredytowe Ziemiańskie
Miejskie
Warszawskie
Łódzkie
Kaliskie
Piotrkowskie
Kieleckie
Lubelskie
Plockie
Siedleckie
Suwalskie
Łomżyńskie.